

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

περί τοῦ αἰοιδίμου ἐπισκόπου Εὐβοίας

Νεοφύτου.

Ἐγεννήθη εἰς τὰ Φύλλα, Κωμόπολιν τῆς Χαλκίδος, περί τὰς ἀρχάς τοῦ 1780 ἔτους ὑπὸ γονέων εὐσεβῶν καὶ τιμίων ἀπορφανισθεὶς δὲ τοῦ πατρὸς ἐνῶ ἦν ἔτι ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς, ἀνετράφη παρ' αὐτῆς καὶ καθωδηγήθη εἰς πᾶν ὅ,τι ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ αὐτὸν χρήσιμον εἰς τὴν κοινωσίαν. Κλίσειν ἔχων εἰς τὰ γράμματα, κατεγίνετο ἀνευδότης εἰς αὐτὰ, καὶ διὰ νὰ διδάσκηται ἐν ἀνέσει μακρὰν τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, ἢ μάλλον διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον ὃ ἐξελέξατο ἐκ νεαρῆς ἡλικίας, τὸν μοναχικὸν λέγω βίον, μετέβη μόλις δεκατριετῆς εἰς τὴν ἐπὶ Ἀντιθεσιλείας διαλυθεῖσαν πλησιόχωρον Μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἔπου δεχθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα, μετωνομάσθη Νεόφυτος, διότι πρὶν ἐκαλεῖτο Νικόλαος. Ἐκεῖ διδασκόμενος καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν καλλίφωνος ὢν εἶχεν ἔμφυτον κλίσειν, διέμεινε μέχρι τοῦ ἐπιόντος ἔτους, ὅτε ἀκόλουθος γενόμενος Ἱεροθέου τινός, κατὰ τοὺς μὲν Ἀρχιερέως, κατὰ τοὺς δὲ Πρωτοσυγγέλλου, ἀπεφάσισε ν' ἀποδημήσῃ εἰς τὰ Ἰωάννινα. Τῆς ἀποφάσεως ταύτης δὲν ἴσχυσαν νὰ τὸν ἀποτρέψωσιν οὔτε τὰ δάκρυα τῆς μητρὸς, ἥτις αὐτὸν μόνον εἶχε προστατῆν καὶ παρηγόρον εἰς τὴν χρείαν τῆς, οὔτ' αἱ παρακλήσεις τῶν λοιπῶν συγγενῶν καὶ φίλων, ἀλλ' ἐμμένων εἰς τὸν ὁποῖον συνέλαβε σκοπὸν, ἀπῆλθεν εἰς Ἰωάννινα, καὶ διετέλεσεν ὑπηρετῶν τὸν Μητροπολίτην ὡς Ἱεροδιάκονος, χειροτονηθεὶς παρ' αὐτοῦ. αὐτόθι δὲ σχετισθεὶς μετὰ τοῦ αἰοιδίμου Μητροπολίτου Ἄρτης Πορφυρίου, μεταδάντος ἐκεῖ δι' ὑποθέσεις του, τὸν παρηκολούθησεν εἰς τὴν Ἄρταν, ὅπου διέμεινεν, ὡς Ἀρχιδιάκονος, καὶ κατόπιν ὡς Πρωτοσύγγελος. Ἀνεπλήρωσε δὲ πολλάκις τὸν Ἀρχιερέα ἀπελθόντα διὰ σπουδαίας τῆς ἐκκλησίας ὑποθέσεις εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ συστηθεὶς παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, προήχθη κατὰ τὸ 1813 ἔτος εἰς τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα, χειροτονηθεὶς Ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως· τὸ δὲ 1817 ἔτος διεδέχθη τὸν ἐπίσκοπον Καρύστου ἀποδιώσαντα, καὶ μεταβάς εἰς τὴν Χαλκίδα, καθῆκον ἐξεπλήρωσε πρώτιστον ἰν' ἀπελθὼν εἰς τὴν Μονὴν τῆς μετανοίας του, τὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τελέσῃ πρώτην ἐν Εὐβοίᾳ ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀποδιώσαντος ἡγουμένου καὶ πρώτου γέροντός του.

Εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Καρυστίας, τὴν ὁποίαν ἐποιμανε τέσσαρα περίπου ἔτη, ἦτο πατὴρ μεταξύ

τέκνων, εὐεργέτης τῶν πασχόντων καὶ μέχρι κινδύνου ἐνθερμος προστατῆς τῶν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας πιεζομένων χριστιανῶν· διὰ τῆς διαγωγῆς δὲ ταύτης εἴλκυσε τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην πάντων, καὶ μάλιστα τοῦ τότε κρατοῦντος Ὁμέρ-βει, τοῦ καὶ Πασσᾶ κατόπιν ἀναδειχθέντος.

Ἦδη φῆμαι ὑπόκωφοι προηγοῦντο τῆς τρομερᾶς ἐκρήξεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως· ἤδη ἡ ἐταιρία τῶν φιλικῶν διέδιδε τὰ μεγαλουργὰ σχέδιά της εἰς ἅπασαν τὴν ἑλληνίδα φυλὴν. Τὰ τῆς ἐταιρίας ταύτης μεμυημένος ὁ Ἐπίσκοπος Καρύστου ἔβριπτεν ὅπου καὶ ὅπως αἱ περιστάσεις ἐπέτρεπον τῆς ἐλευθερίας τὸν σπόρον, ἐνισχύων ὡς λειτουργὸς τοῦ ὑψίστου τὴν πρὸς τὴν ἰσρὰν ἡμῶν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα πίστιν καὶ ἀγάπην, καὶ συμβουλεύων τοὺς πιστοὺς εἰς τήρησιν τῆς ἀπαιτουμένης ἐχευμθίας μέχρις οὗ φθάσῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Εἰ καὶ ὑπ' ὄψιν εἶχε πάντοτε τὸ ῥητὸν τοῦ Εὐαγγελίου «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων», ἀπεφάσισεν ὁμῶς, χάριν τοῦ γενικοῦ τῆς πατρίδος συμφέροντος, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ, καθόσον προέβλεπεν ὅτι δὲν θὰ δυνηθῆ ἐπὶ τέλους νὰ διαφύγῃ τὴν ἄγρυπνον τοῦ Ὁμέρ προσοχὴν καὶ θὰ διακινδυνεύσῃ τὸ πᾶν· οὕτω δὲ ἀποφασίσας παρὰ τὰ μέσα Ἰανουαρίου 1821 ν' ἀπομακρυνθῆ, καὶ προδιαθέσας τοὺς πιστοὺς αὐτοῦ, ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος, καθεῖθεν εἰς διάφορα τῆς Μικρασίας μέρη πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀποστολικῶν αὐτοῦ καθηκόντων. Εὐρίσκατο δὲ ἐν Σάμῳ ὅτε ἡ ἐπανάστασις ἐξεβράβη. Εὐπειθῆς εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος ἔσπευσε, καταλιπὼν τὸ ἔργον τοῦ ἀποστόλου, ὡς περιττὸν πλέον, νὰ μεταβῆ εἰς τὰς νήσους Ἄνδρον καὶ Τήνον πρὸς στρατολογίαν· ἐν Τήνω δ' ὢν ἔτι ἔλαβε τὴν ἐξῆς ἐπιστολὴν τῶν προκρίτων τῆς Κούμης.

« Τὴν ὑμετέραν Θεοφιλεστάτην εἰλικρίνειαν προσκυνοῦμεν 23 Ἰουλίου 1821 Κούμη

» Μετὸν ἐρχομὸν τοῦ αἰδέσιμ. Παππᾶ Κυρ. Μανουὴλ καὶ Οἰκονόμου καὶ τοῦ διδασκάλου μας Κυρ Γαλακτίου ἐμάθαμεν, ὅτι ἡ Θεοφιλία της ἔχει ἐτοιμοὺς ἄνδρας πρὸς βοήθειαν τοῦ γένους. Ἀοιπὸν ἐπαβρῆσαιάσαμεν μεκοινήν γνώμην καὶ ἐξ-αποστέλλομεν τὸν Καπετὰν Δημήτρι νὰ της δώσῃ τὴν εἶδησιν ὅπου νὰ πιάσῃ δύο ἢ τρεῖς Μαρτίγους, ὁμοῦ καὶ τὸν ἐδικὸν μας Καπ. Δημήτρι, ὅπου νὰ μπαρκάρῃ ἀμέσως τὰ στρατεύματα, νὰ εὐγῆς εἰς τὴν Κούμην· ὅχι καὶ δὲν ἀκολουθήσῃσι κειρῶς, ξεμπρκάρου εἰς τὸ Ἀλιζέρι, καὶ οἱ ἐδικαὶ μας ὅλοι σήμερις ὅπου σὰς γράφουμεν εὐρίσκονται εἰς Κριζᾶ, μάλιστα ἔδωσαν καὶ δύο τράκουσ, καὶ τοὺς ἐπῆρεν ἡ κατάρρα σας, καὶ τοὺς

» ἐπήραμεν καὶ ὄλα τὰ σιτάρια καὶ τὰ ἐμπάζομεν
 » εἰς τὸν τόπον μας, ὁμοίως καὶ γαλάδια καὶ γί-
 » δια, μάλιστα ἐπίσαν καὶ ζωντανούς Τούρκους.
 » Χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ νὰ μὴν ἀργοπορήσης τώρα
 » ὅπου εὐρίσκεται (1) εἰς τὰ περίξ τῆς Ἀθήνας, τυχὸν
 » ὅπου νὰ ξεκόψη διὰ τὴν Κάρυστον, νὰ τὸν ἀρπά-
 » ζωμεν εἰς τὸν δρόμον . . . καὶ ὅταν ἐρθῆς ἡ Θεο-
 » φίλια σου ἐδῶ, συμμαζόνομεν ὄλα τὰ χωριά, καὶ
 » καταβάλλομεν τὸ ἀνάλογόν τους, καὶ οἰκονομοῦν-
 » ται τὰ ἐξοδα.. μάλιστα ὡς καθὼς ἔχετε τὴν
 » ἰσχὺν, κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Ἰψηλάντου . . .
 » Τῆς ὑμετέρας Θεοφιλεστάτης ἀγάπης δοῦλοι
 » καὶ πνευματικοὶ υἱοί, ἅπαντες οἱ χριστιανοὶ τῆς
 » Κούμης, μικροὶ καὶ μεγάλοι προσκυνούμεν. »
 Τὸ ἐγγράφον τοῦ Ἰψηλάντου, περὶ οὗ ἀνωτέ-
 ρω διέλαθεν ἡ ἐπιστολὴ τῶν Προκρίτων τῆς Κύ-
 μης, εἶναι τὸ ἐξῆς:

« Φιλογενέστατοι Προστώτες καὶ πάντες οἱ
 » κάτοικοι τῆς Εὐρίπου καὶ Καρύστου!
 » Ἀκούετε καὶ βλέπετε ὀφθαλμοφανῶς τὸν ἀ-
 » γῶνα τοῦ Γένους, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἐλευθερίαν
 » τῆς οὐρανόου ἡμῶν Πίστεως καὶ τὰ πολιτικά
 » του δικαιώματα. Ἐμβήκατε καὶ σεῖς ὡς μέλη τοῦ
 » Γένους εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα· ἐμάθατε πρὸ
 » πολλοῦ ὅτι ὁ γενικὸς Ἀρχιστράτηγος τοῦ ἔθνους
 » προχωρεῖ θριαμβευτικῶς μὲ πολλὰς χιλιάδας·
 » ἐμάθατε ὅτι καὶ ἐγὼ ἀποσταλείς εἰς τὰ μέρη
 » ταῦτα τῆς Ἑλλάδος πληρεξούσιος Ἀρχιστράτη-
 » γος, ἦλθον νὰ συναγωνισθῶ ὑπὲρ τοῦ Γένους μου.
 » Πρέπει λοιπὸν ὅλοι, χωρὶς καμμίαν ἐξαίρεσιν
 » λαϊκοῦ, ἢ ἐκκλησιαστικοῦ, ὅλοι νὰ συνδράμετε
 » προθύμως, διὰ νὰ κατατροπώσωμεν ταχύτερα
 » τὸν τύραννον. Ὅσοι μὲν ἔχετε δύναμιν χρημα-
 » τικὴν, ἢ ἀπὸ προϊόντα γῆς συνισταμένην, νὰ βο-
 » ηθῆτε τοὺς μὴ ἔχοντας, οὗτοι δὲ πάλιν νὰ λαμ-
 » βάνωσιν ὄπλα κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ. Σὰς
 » στέλλω τὸ παρὸν διὰ τοῦ ἁγίου Καρύστου, καὶ
 » νὰ φιλοτιμηθῆτε μὲ ὁμόνοιαν καὶ ἐνθουσιασμὸν
 » νὰ συνελευθερώσετε Εὐρίπον καὶ Κάρυστον, χω-
 » ρὶς νὰ δείχνῃ κανεὶς ἀμέλειαν, ἢ ἀδιαφορίαν, δι-
 » ὅτι ὁ ποιοῦτος θέλει κατακρίνεται καὶ παιδεύε-
 » ται ὡς ἀντίχριστος καὶ τῆς Πατρίδος προδότης.
 » Εὐχόμενος ἅπασιν ὑγείαν, ὁμόνοιαν καὶ νίκην
 » λαμπρὰν κατὰ τῶν πολεμίων, μένω.

» Βέρβεννα τὴν 25 Ἰουλίου 1821.

» Ὁ πατριώτης

» Δημήτριος Ἰψηλάντης πληρεξούσιος. »

Ἐκ Τήνου μεταβάς εἰς Ἐρέτριαν περὶ τὰ μέσα
 τοῦ Αὐγούστου 1821, ἐναύλωσεν ἀντὶ 16 χιλ. γρο-

σίαν τὸ ἐκεῖ εὐρεθὲν πλοῖον, γολέτταν, τοῦ ἐξ Ἰ-
 δρας πλοιάρχου Γ. Δ. Νέγκα, διὰ νὰ παραπλήσῃ τὰ
 παράλια τῆς Εὐβοίας, καὶ παρευρίσκαται ὅπου ἡ ἀ-
 νάγκη τὸ ἀπαιτεῖ, κατὰ τὸ περὶ τούτου συμφωνητι-
 κόν· διατάξας δὲ τὰ τῆς ἐκστρατείας, ἀπῆλθεν αὐ-
 τοπροσώπως εἰς τὰ περίξ τῆς Καρύστου, ἀλλ' ἐπὶ
 τὸ πρῶτον τῆς πικρίας πότηριον ἕνεκα τῆς ἀπο-
 τυχίας τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον ἐματαιώσεν·
 ἡ ἐσπευσμένη μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ ἐμφά-
 νισις τοῦ Ὁμέρ βέη, εἰδοποιηθέντος διὰ προδοσίας
 ἐν Ἀθήναις, ὅπου ἦν τότε μετὰ τοῦ Ὁμέρ-Βρυόνη·
 δὲν ἀπλύθησεν ὁμως, ἀλλ' ἐπικαλεσθεὶς τὴν συν-
 δρομὴν τῆς Διοικήσεως, ἐζήτησε στρατιωτικὸν Ἀρ-
 χηγόν, καὶ τοιοῦτος ἐστάλη ὁ ἐνδοξος γόνος τῆς
 Μαυρομιχαλικῆς οἰκογενείας Ἡλίας Μαυρομιχάλης
 μετὰ τοῦ θείου του Κυριακούλη. Τότε ἦτον ἀνάγκη
 καὶ πλοῖου μεγάλου, διὰ νὰ παραπλήσῃ τὰ παράλια
 τῆς Εὐβοίας· πρόθυμος δὲ ὁ Καρύστου μετέβη πρὸς
 τοῦτο εἰς Ἰδραν, παρέλαβε μ' ἑκατὸν ἄνδρας τὸ
 πλοῖον τοῦ Ἰω. Καραβέλλα, Αἰνίτου, καὶ ἀπελθὼν
 εἰς τὴν Κέαν, παρέλαβεν ἐκεῖθεν ἑτέρους στρατιώ-
 τας ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Βάσου Μαυροβουνιώτου·
 εἰς τὴν Ἐρέτριαν δὲ, ὅπου ἀκολούθως ἀπεβιβάσθη,
 συνεννοήθη καὶ μετὰ τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Ν.
 Κριζώτου, τοῦ καὶ Βυριώτου, τότε πρῶτον ἐλθόν-
 τος ἐκ τῆς Μικρασίας ἵνα ἐκδικηθῇ τὸν θάνατον
 τοῦ πατρὸς του, δολοφονηθέντος ὑπὸ τοῦ Ὀθωμανοῦ
 Ἰσοῦφ-Ἀγά, πατρὸς τοῦ ρηθέντος Ὁμέρ-βεν.
 Τασάτην εἰς τὴν δευτέραν ταύτην ἐκστρατείαν κατέ-
 βλεπε προσπάθειαν, ὥστε κατώρθωσεν νὰ προσκλη-
 θῶσι καὶ αἱ κοινότητες τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πε-
 λάγους ἵν' ἀποστείλωσιν εἰς Εὐβοίαν στρατιώτας.
 Περὶ τούτου γράφον ἐκ Σκλαμῖνος τὴν 13 Σε-
 πτεμβρίου 1821 ὁ Δ. Ἰψηλάντης πρὸς τοὺς Ἐφό-
 ρους καὶ τοὺς Προστώτας τῶν νήσων, προσέθετε
 τὰ ἐξῆς: « Οἱ στρατιῶται ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἀξίων
 » καὶ ἐμπείρων Καπετανέων, ἐκστρατευσάντων εἰς
 » Κάρυστον, θέλουσιν εὐρεῖ τὸν θεοφιλέστατον ἅγιον
 » Καρύστου Κ. Νεόφυτον, ὃν ἡμεῖς ἐδιωρίσαμεν ἀρ-
 » χηγόν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν. . . »

Ἐπελθούσης ἀποτυχίας καὶ εἰς τὴν ἐκστρατείαν
 ταύτην, καθ' ἣν περὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1822 ἔ-
 τους ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς Ἀνδρούτσου, βραδύτερον ἐλθὼν
 ἀπεμακρύνθη παραδόξως, ὁ δὲ ἥρωας τῆς Σπάρτης
 Ἡλίας Μαυρομιχάλης ἐπεσεν ἀνδρείως μαχόμενος
 ἕκτινος ἑρειπίου ἀνεμομύλου, ὅπου ἐκλείσθη μετὰ
 ἑπτὰ Σπαρτιατῶν, ὁ Ἐπίσκοπος Νεόφυτος ἀκλό-
 νητος εἰς τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν, σταθερὸς εἰς τὰς
 ἀποφάσεις του καὶ ἀκαμπτος εἰς τὰς δυστυχίας, δὲν
 ἀπηλπίσθη, ἀλλὰ μεταβάς εἰς τὸ Ἄργος, ὅπου ἡ
 Διοίκησις, ἐνήργησε ν' ἀποφασισθῇ καὶ τρίτη κατὰ
 τῆς Καρύστου ἐκστρατεία, νὰ διορισθῇ δὲ πεντα-

(1) Περὶ τοῦ Ὀθωμανοῦ Ὁμέρ-βέη ὁ λόγος.

κοσίαρχος και στρατιωτικός ἀρχηγός αὐτῆς ὁ Ν. Κριζιώτης, ὁ ὑπὸ τ' ὄνομα Βυριώτης γνωστός τότε. Τὰ περὶ τούτου ἔγγραφα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Α) ἀριθ. 2,329 « Ὁ Μινίστρος τοῦ Πολέμου πρὸς τὸν πεντακοσίαρχον Νικόλαον Βυριώτην.

» Ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις σεβαστὴν αὐτῆς ἐπιταγὴν
 » ἐξέδωκε σήμερον ὑπ' ἀριθ. 2892, ἐν ἣ προβιβάζου-
 » ζεσαι εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ πεντακοσίαρχου. . . .
 » θέλεις ἔχει ὡς μέντορα, ὀδηγὸν καὶ σύμβουλον
 » τῶν ὑπὲρ πατρίδος κινήματων σου τὸν φιλογενέ-
 » στατον καὶ ἀληθῆ ποιμένα, τὸν τῆς ἐπαρχίας
 » Καρύστου ἐπίσκοπον Κ. Νεόφυτον, συναγωνιζό-
 » μενον διαπαντός καὶ εὐκολύνοντα τὰς δυσκολίας
 » σου πρὸς τὸν λαόν, μεθ' οὗ θέλετε στρατολογή-
 » σει καὶ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. . . Ἐν Ἄργει τὴν 25
 » Ἰουνίου 1822 »

Β) ἀριθ. 572. « Ὁ Μινίστρος τῆς θρησκείας

» Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ν. Εὐβοίας

» Ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις διώρισε καὶ εἰς τὴν τρί-
 » τὴν ἐκστρατείαν τῆς Καρύστου τὸν θεοφιλέστα-
 » τον ἐπίσκοπον τῆς ἐπαρχίας ταύτης Κ. Νεόφυτον,
 » τὸν ὁποῖον προτρέπεσθε ἵνα ὡς τέκνα πνευματικὰ
 » ὑποδεχθῆτε ἐν πάσῃ πραότητι καὶ ὑπακοῇ. . .

» Ἐν Ἄργει τὴν 27 Ἰουνίου 1822. »

Γ) « Φιλογενέστατοι Ἐφοροὶ καὶ γενναῖοι Καπε-
 ταναῖοι Ἀθηνῶν!

» Ἐπειδὴ ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Καρύστου
 » μοὶ παρέστησε τὴν ἀνάγκην στρατιωτικῆς βοή-
 » θείας διὰ τὴν Κάρυστον, σὰς παρακαλῶ νὰ τὸν
 » συνδράμετε εἰς τοῦτο.

» Ἐν τῇ Φανερωμένῃ τῆς Σαλαμίνας τῇ 13 Αὐ-
 γούστου 1822.

» Ὁ Πατριώτης Δ. Ὑψηλάντης. »

Δ) « Θεοφιλέστατε Κύριε Νεόφυτε.

» Τὸ κατὰ τὴν 4 τοῦ τρέχοντος σεσημειωμένον
 » γράμμα τῆς ἔλαβον, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀναγνοῦς,
 » τὴν εἶδον ὄντως ψυχὴν γενναϊόφρονα καὶ ὑπέριμα-
 » χον. Γνωρίζει ἀκριβῶς τὴν λύπην μου ὅτι περι-
 » στάσεις δειναὶ δὲν ἐπέτρεψαν τοῦ ν' ἀποσταλῆ
 » καὶ ἐκεῖσε βοηθῆσαι στρατιωτικῇ ἢ θεοφιλίᾳ τῆς
 » ὅμως ἐνεργούσης ὅλα τὰ δυνατὰ, ἅς διαφυλάττῃ
 » ἀσφαλεῖς τὰς ἐκεῖ θέσεις, διὰ νὰ μὴν εἰσχωρήσῃ
 » (μὴ γένοιτο!) ὁ ἐχθρὸς, ἕως οὗ καὶ αἱ μεταβαλ-
 » λομεναι περιστάσεις συγχωρήσωσι καὶ τὴν ἐκεῖσε
 » βοηθῆσαι. . . .

» Μένω δι' εὐχῶν τῆς

» Ἐξ Ἀθηνῶν τὴν 4 Σεπτεμβρίου 1822.

» Ὁ πατριώτης Δ. Ὑψηλάντης. »

Ε) « Θεοφιλέστατε Κύριε Νεόφυτε!

» Ἀναγνοῦς τὸ ἀπὸ 30 τοῦ παρελθόντος ἐχάρην
 » πληροφορηθεὶς τὴν ἀγαθὴν ὑγίαν τῆς. . . . Λυ-
 » πούμαι ὅτι ἀναχωρῶν εἰς Πελοπόννησον, δὲν εὐ-
 » ρίσκομαι εἰς εὐκαιρίαν τοῦ νὰ ἀνταμωθῶ μετὰ
 » τῆς Θεοφιλίας τῆς· μόλον τοῦτο δὲν ἀμφιβάλλω
 » ὅτι θέλει εἶναι μαζὶ μου πάντοτε, ἐάν μοι γράφῃ
 » συνεχῶς. . .

» Μένω δι' εὐχῶν τῆς

» Ἐκ τῆς Φανερωμένης Σαλαμίνας

» τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1822.

» Ὁ πατριώτης Δ. Ὑψηλάντης »

Σ) « Θεοφιλέστατε Κύριε Νεόφυτε.

» Ἡ ἐκ τῆς συστηθησομένης Σενελεύσεως εὐτα-
 » ξία εἰς τὰ πράγματα, ἀναμφιβόλως παραδέχεται
 » καὶ ἐκεῖνα τὰ τῆς Εὐρίπου, καὶ ἡ Εὐρίπος θέλει
 » λάβει τὴν ἀπαιτούμενην διόρθωσιν καὶ ἀποκατά-
 » στασιν τῶν πραγμάτων τῆς ἀπὸ τὴν ποθητὴν
 » αὐτὴν ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ὅθεν ἀνάγκη νὰ ὑπο-
 » μείνετε ἔτι καιρὸν μικρὸν, εἰς τὴν Συνέλευσιν ἀ-
 » φορῶντες. Ἐπικαλεσθῆτε τὴν κατὰ τοσοῦτον και-
 » ρὸν ὑπομονὴν σας.

» Ἐκ Τριπολιτσᾶς

» τὴν 22 Νοεμβρίου 1822.

» Ὁ πατριώτης Δ. Ὑψηλάντης »

Ζ) « Θεοφιλέστατε Κύριε Νεόφυτε,

» Ἀνέγνων τὴν ἀπὸ τῆς κή τοῦ παρελθόντος
 » καὶ τὰς δύο τῆς ε' καὶ ζ' τοῦ παρόντος εὐχετι-
 » κάς μοι ἐπιτολὰς τῆς. . . . Ἀμοιβαία λύπη μοὶ
 » ἐπῆλθε διὰ τὰ ἐν αὐταῖς γεγραμμένα περὶ τῶν
 » ἐν τῇ Εὐρίπῳ διατρεχόντων. . . . χρεῖα ὑπομο-
 » νῆς μέχρις ἐθνικῆς Σενελεύσεως, καὶ ὁ καιρὸς αὐ-
 » τῆς ἐπλησίασε. Διὰ τοῦτο περιμένεται καὶ ἡ
 » Θεοφιλία τῆς εἰς τὸ Ναύπλιον τῇ α'. τοῦ ἐρχομέ-
 » νου, ὅπου μέλλει νὰ συγκροτηθῇ ἡ νέα ἐθνικὴ
 » Συνέλευσις. . . .

» Μένω

» Ἐκ Τριπολιτσᾶς Ὁ πατριώτης Δ. Ὑψηλάντης.
 » τὴν 22 Δεκεμβρίου 1822. »

Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν καὶ τῆς τρίτης ταύτης ἐκ
 στρατείας, προελθούσης δυστυχῶς ἐκ στρατιωτικῶν
 ἀσυμφωνιῶν καὶ διενέξεων, ὁ Καρύστου ἀπελπισθεὶς
 πλέον διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μερικῆς πατρίδος
 του, οὐχ ἥττον ὅμως θεωρῶν ἑαυτὸν ἀφιερωμένον
 εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς κοινῆς πατρίδος, ἀνέλαβε τὸ
 ἱερὸν τοῦτο καθήκον· διετέλεσε δὲ ὅτε μὲν ὡς βου-
 λευτῆς καὶ πληρεξούσιος εἰς διαφόρους ἐθνοσυνελεύ-

σεις, άλλοτε δὲ ὡς ἑξάρχος τῆς Ἐλ. Ἐκκλησίας, καὶ
 ἄλλοτε ὡς φροντιστῆς στρατευμάτων καὶ μέλος ἐ-
 πιτροπῶν διαφόρων εἰς στρατολογικὰς ἀπογραφάς.
 Τὰ περὶ τούτου ἔγγραφα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Α) ἀριθ. 1095.

« Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Θρησκείας

» Πρὸς τὸν Πανιερώτατον ἅγιον Καρύστου Κ.
 Νεόφυτον.

» Ἡ Διοίκησις γνωρίσασα χρήσιμον τὴν πανι-
 » ρότητά σου εἰς τοὺς παρούσας τῆς πατρίδος πα-
 » ριστάσεις διὰ τὰ κατὰ πράξιν καὶ θεωρίαν προ-
 » τερήματά σου, καὶ τὴν ἐν ἔργοις καὶ λόγοις δύ-
 » ναμιν καὶ δραστηριότητα, ἐξελέξατο καὶ ἐψήφι-
 » σεν ἑξάρχον πρὸς πάσας τὰς Κυκλάδας καὶ
 » Σποράδας νήσους, ἵνα περιελθὼν ταύτας θεωρή-
 » σης ἐν συνέσει πνευματικῇ τὰ κατὰ μέρος τῶν
 » ἐν αὐταῖς Μη-ροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, ἱερέων καὶ
 » ἱερομονάχων, ἐξιχνιάσῃ πάντας τοὺς λογαρια-
 » σμοὺς τῶν Μοναστηρίων τοὺς τε πάλαι καὶ νῦν,
 » καὶ διευθύνῃ τὰ πάντα ἐπὶ τὸ δέον

» Τῆ 15 Σεπτεμβρίου 1823 ἐν Τριπόλει

» Ὁ ὑπουργὸς τῆς θρησκείας

» Ἀνδρούσης Ἰωσήφ.

» Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

» Δανιὴλ Γεωργόπουλος. »

Β) « Συνελθόντες οἱ ὑπογεγραμμένοι κατὰ τὸν §
 ὑπ' ἀριθ. 17 τοῦ νόμου, καὶ συνδικασκροθέντες περὶ
 ἐκλογῆς παραστάτου τῆς πατρίδος μας Καρύστου
 διὰ τὴν τρίτην περίοδον τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως
 τῆς Ἑλλάδος, κοινῇ γνώμῃ καὶ ψήφῳ ἐξελεξάμεθα
 τὸν Πανιερώτατον ἅγιον Καρύστου Κ. Νεόφυτον,
 ἰσόψηφον τοῖς λοιποῖς μέλεσι τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ
 σώματος καὶ ἰσοδύναμον ἐδόθη δὲ τὸ παρὸν ἡμέ-
 τερον ἐνυπόγραφον τῆς ἐκλογῆς ἔγγραφον πρὸς τὸν
 εἰρημένον κυριάρχην μας ἅγιον Καρύστου, διὰ νὰ
 παρῆρσιαισθῇ ὡς τοιοῦτος, καὶ δυνάμει αὐτοῦ νὰ εἰσ-
 ἔλθῃ ὡς τοῦ Σ. Βουλευτικοῦ σώματος μέλος αὐτοῦ
 καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς τρίτης περιόδου.

» Ἐν Ἀθήναις τῆ πρώτῃ Ὀκτωβρίου 1824. »

(Ἔπονται 59 ὑπογραφαὶ διαφόρων ἐκ Καρυστίας
 πολιτῶν.)

» Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

(Τ. Σ.) » Ὁ Β. Γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ.

» Ἀνδρέας Παπαδόπουλος. »

Γ) « ἀριθ. 12,714 Τὸ ἐκτελεστικὸν Σῶμα.

» Πρὸς τὸν Πανιερώτατον ἅγιον Καρύστου Κ.
 Νεόφυτον.

» Ἐλήφθη ἡ ἀπὸ 23 τοῦ παρελθόντος ἀναφο-
 » ρά σας, καὶ εἶδε μ' εὐχαρίστησιν τῆς ἡ Διοικήσεως
 » ὅσα ἀναφέρετε περὶ τῆς καλῆς ἐκδόσεως τῆς
 » στρατολογίας τῆς ἀπογραφικῆς εἰς τὴν νῆσον τῆς
 » Αἰγίνης. Ὁ συνταγματάρχης Κ. Φαβιέρου ἐξεκί-
 » νησεν ἤδη μὲ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ τα-
 » κτικοῦ δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη, καὶ ἐπομένως θέ-
 » λει εὐκολυνθῆ κατὰ πάντα ἡ στρατολογία . . .
 » ὅσους δὲ στρατολογεῖτε ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας θέ-
 » λαιτε τοὺς διευθύνει πρὸς τὸν ἴδιον συνταγμα-
 » τάρχην Κ. Φαβιέρου μὲ ἀκριβῆ κατάλογον. Μὴ
 » παύετε νὰ εἰδοποιῆτε συνεχῶς τὴν Διοίκησιν περὶ
 » παντὸς ἀφορῶντος τὴν ἀναγκαίαν ταύτην ὑπόθεσιν
 » τῆς ἀποστολῆς σας, καθὼς καὶ περὶ τῶν πρα-
 » κτικῶν σας.

» Τῆ 28 Σεπτεμβρίου 1823 ἐν Νευπλίῳ.

» Γεώργιος Μπότσης Ἀντιπρόεδρος

» Ἀναγνώστης Σπηλιωτάκης

» Κωνστ. Μαυρομιχάλης

» Ἰωάννης Κωλέττης

» Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

» Ἀ. Μαυροκορδάτος. »

Δ) « Ἀπὸ ἡ Ἑλλάς ἔλαβε τὰ ὅπλα εἰς ἀνάκτησιν
 » τῶν ἱερώων τῆς δικαιοσύνης καὶ σύστασιν τῆς
 » πολιτικῆς τῆς ὑπάρξεως, ἔγραψε καὶ τὸν ὀργανι-
 » κὸν τῆς Νόμον, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ Α' ἐθνικὴ συνέ-
 » λευσις τῆς Ἐπιδαύρου καὶ ἡ β' τοῦ Ἄστρους ἀπε-
 » δέχθη καὶ ἐκύρωσεν ὡς προσωρινόν, καὶ προσωρι-
 » νὸν τὸν ὀνόμασεν, ἐπειδὴ τοιαύτη ἦτον τότε ἡ
 » περίστασις τοῦ ἔθνους, καὶ τὸ ἔθνος μὲ αὐτὸν τὸν
 » προσωρινὸν Νόμον διοικήθη ἕκτοτε ἕως τώρα καὶ
 » ὀλοένα διοικεῖται· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σημερινή μας πε-
 » ρίστασις δὲν εἶναι τοιαύτη, ὁποῖα πρότερον ἦτον,
 » καὶ ἀφεύκτως ἀπαιτεῖται πολιτικὴ μεταβολὴ καὶ
 » σύστασις σταθεροῦ καὶ παντοτινοῦ Πολιτεύματος
 » διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους, καὶ
 » ἐπειδὴ εἰς ἀπόλαυσιν αὐτοῦ τοῦ μεγάλου καλοῦ
 » εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ νὰ συγκαταταχθῶ-
 » μεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν μεγάλην οἰκογένειαν τῆς φω-
 » τισμένης Εὐρώπης, κατὰ τὰς αὐτὰς συνταγματι-
 » κὰς βάσεις κρίνομεν ἀναγκαιότατον νὰ μοναρχηθῇ
 » ἡ Ἑλλάς, καὶ νὰ μοναρχηθῇ συνταγματικῶς ἐκλέ-
 » γουσα μεταξὺ τῶν βασιλικῶν, ἢ λαμπρῶν οἰκογε-
 » νειῶν τῆς Εὐρώπης, ὑποκείμενον ἄξιον τοῦ θρόνου
 » τῆς Ἑλλάδος· καὶ εἰς ἐκπλήρωσιν αὐτῆς τῆς κοινῆς
 » μας θελήσεως ἀνημάρζομεν καὶ συσταίνομεν διὰ
 » τοῦ παρόντος μας ἐπίτροπον τῶν δύο Ἐπαρχιῶν
 » μας Εὐρίπου καὶ Καρύστου τὸν Παρυστάτην καὶ
 » πατριώτην μας ἅγιον Καρύστου Κ. Νεόφυτον
 » δίδοντες εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν εἰς αὐτὸ τὸ μέγιστον

• Ἔργον ἀπαιτουμένην ἐκ μέρους μας πληρεξουσίου-
• τητα.

• Ἐν Σαλαμίῃ τῇ 22 Μαΐου 1825 •
(Ἔπονται 222 ὑπογραφαί.)

Ε) « Οἱ ὑπογεγραμμένοι κοινῇ γνώμῃ καὶ ψήφῳ ἐξελεξάμεθα κατὰ τὸν νόμον Παραστάτην τῆς πατριδος μας Κυρίου διὰ τὴν τετάρτην περίοδον τῆς Βουλῆς τὸν Πανιερώτατον ἅγιον Κυρόστου Κ. Νεόφυτον, ὅστις δυνάμει τοῦ παρόντος θέλει εἰσελθῆ εἰς τὸν χώρον τῆς Βουλῆς καὶ συνεδριάζει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρούσης περιόδου.

• Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 25 Αὐγούστου 1827. •
(Ἔπονται 95 ὑπογραφαί.)

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῆς πατριδος, ὁ Κυρόστου Νεόφυτος δὲν ἐζήτησεν ἀμοιβὰς τῶν ἀγώνων αὐτοῦ, ἢ ἀποζημιώσεις τῶν χρηματικῶν θυσιῶν του, οὐκ εὐκαταφρονήτων, κατὰ τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου· ἱκανὴν δὲ νομίζων δι' ἑαυτὸν ἀμοιβὴν τὴν γλυκεῖαν πεποιθήσθαι ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰ πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν πατρίδα καθήκοντά του, ἀνέλαβε καὶ πάλιν τὴν ποιμαντικὴν βράβδον, καὶ διορισθεὶς τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ Κυβερνήτου τοποτηρητῆς εἰς τὴν τότε χηρεύουσαν ἐπισκοπὴν τῶν Κυκλάδων, ἐδρα τῆς ὁποίας ἦτον ἡ πατρίς μου Μύκονος, εἶτα δ' ἐπὶ ἀντιβασιλείας, ἤτοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1833 ἔτους, Ἐπίσκοπος τῆς ἐπαρχίας Φωκίδος, εὐηρέστησεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθήκοντων αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τῶν μερῶν ἐκείνων οἱ κάτοικοι μετ' εὐλαθείας καὶ σεβασμοῦ ἀναφέρουσιν ἐτι τ' ὄνομα τοιοῦτου πνευματικοῦ πατρὸς καὶ ποιμένος. Τὸ 1837 ἔτος διορίσθη μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τὸ δὲ 1842 Ἐπίσκοπος Εὐβοίας, καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας ἔκτοτε, ἤτοι κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀποβιώσκατος τοῦ προέδρου τῆς Συνόδου, τοῦ ἀειδίου Μητροπολίτου Ἀργολίδος Κυρίλλου, προεδρεύσθη εἰς τὴν θέσιν ταύτην· διετέλεσε δὲ Πρόεδρος τῆς Συνόδου ἐπὶ ὀκταετίαν, μέχρι τοῦ 1850 ἔτους, ὅτε κατὰ τὸν νέον περὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Νόμον (τὸν ἱερὸν Τόμον) ἤλθεν αὐτοδικαίως εἰς τὴν προεδρίαν τῆς Συνόδου ὁ Μητροπολίτης τῶν Ἀθηνῶν· ἀλλὰ καὶ τότε ὁ μακαρίτης ὑποβιβάσθαις, ἤτοι μείνας τρίτον κατὰ τὰ προσειῶν τοῦ διορισμοῦ μέλος τῆς Συνόδου, οὐχ ἤττον ἐξηκολούθησε διαμένων ἐν ταπεινότητι καὶ μετριοφροσύνῃ, καὶ παρέχων τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἀπαιτουμένην συνδρομὴν. Ἐνταῦθα δύναιμι ν' ἀναφέρω γεγονός, ὑπερ τιμᾶ τὴν μνήμην του διὰ τὴν μετριοπάθειαν καὶ ταπεινοφροσύνην αὐτοῦ. Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα, ὡς λαθῶν γνῶσιν τοῦ γεγονότος ἐντὸς τῆς ἐνταῦθα οἰκίας μου, ὅπου ὁ μακαρίτης διέμενε προσκαίρως, ὅτι προκειμένου περὶ διορισμοῦ προέδρου τῆς Συνόδου, ὁ τότε

ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ι. Ρίζος, θεωρῶν αὐτὸν ἱκανὸν καὶ κατάλληλον, ἐκοπίασε πολὺ νὰ τὸν πείσῃ, ἀρνούμενον μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἀνυποκρίτως νὰ δεχθῆ τὴν θέσιν, καὶ προβάλλοντα τὴν ἀνικανότητά του εἰς τοιοῦτον μέγα καὶ ὑψηλὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀξίωμα· ἐδέησε δὲ νὰ παρεμβῆ καὶ νὰ καταπέσῃ αὐτὸν μετὰ πολλὰς ἡμέρας ὁ αἰδιμὸς Θ. Φαρμακίδης, ἀφοῦ εἰς μάτην ἐζήτηθήσαν πολλῶν ἄλλων προσπάθειαι. Τοσοῦτον ἀπέειχε τῶν ἐπιδείξεων, ἐν μετριότητι καὶ ταπεινοφροσύνῃ διάγων, ὥστε συνέβη πολλάκις νὰ ἐκληθῆ παρ' ἄλλων ἐντὸς τῆς ἐνταῦθα κατοικίας του ὡς ἀπλοῦς κληρικὸς. Διάφοροι ἐκ τῶν ἐξωθεν ἐρχομένων ἀπαντῶντες αὐτὸν ἢ εἰς τὸν ἐξώστην, ἢ εἰς τὸν διάδρομον τῆς οἰκίας του, τὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τὸν πρόεδρον τῆς Συνόδου, εἴτε διὰ νὰ ζητήσωσιν ἐξοικονόμησιν, ὅπερ ἀκαταπαύστως ἐγένετο, εἴτε διὰ νὰ συστήσωσιν ὑποθέσεις των, ὑπ' ὅσιν τῆς Συνόδου κειμένης. Ἐπιλήψαι με ὁ χρόνος διηγούμενον περὶ τῶν ἀγαθοεργιῶν αὐτοῦ εἰς πάσχοντα πρόσωπα, καὶ κυρίως εἰς καταστήματα φιλανθρωπικά, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν του μέσων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ δανείων προσέφερεν εὐχαρίστως τὸν ὅβολόν του, οἷον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐφοῖτα ὡσάκις ἠδύνατο πρὸς ἀκρόασιν θεολογικοῦ τινος μαθήματος, εἰς τὴν Φιλελευθερικὴν ἑταιρίαν, τῆς ὁποίας ἦν μέλος ἀπὸ τοῦ 1837 ἔτους, κατὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 360 Δίπλωμα, εἰς τὸ Τυφλοκομεῖον κλπ., εἰς δυστυχεῖς οἰκογενειάρχας, εἰς ὅσους μάλιστα εἶχον ἀνάγκην νὰ ὑπανδρεύσωσι κόρας, εἰς πτωχοὺς μαθητὰς φοιτῶντας εἰς διάφορα ἐκπαιδευτικὰ κατστήματα, καὶ κυρίως εἰς τὴν Ριζαίειον Σχολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἐνήργησε καὶ κατώρθωσε νὰ σταλῶσιν ὑπότροφοι ἐκ διαφόρων ἱερῶν Μονῶν τῆς ἐπικρατείας. Ἐκτὸς τούτων, καὶ εἰς τὰ λουτρά Αἰδιψοῦ, ὅπου πρὶν ὑπέφερον οἱ προσεχόμενοι ὡς ἐν ὑπαίθρῳ ἐκτεθειμένοι, μῆτε καλύβης καὶ ὑπαρχύσεως πρὸς ἀνάπαυσιν, μῆτε δεξαμενῆς, ἀλλὰ βορβορώδους λάκκου, κακεὶ λέγω ἡ ἀγαθοεργία τοῦ Εὐβοίας συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον. Πρὸ 15 περιόδου ἐτῶν ἀνήγειρεν ἰδίαις δαπάναις δωμάτια τινὰ καὶ κατεσκευασε δεξαμενὴν, διὰ συμβολαίου δ' ἐδώρησατο τὰ δικαιώματά του εἰς τὸν Δῆμον τῶν Αἰδιψίων, ὑποχρεωθέντα νὰ λαμβάνῃ παρ' ἐκάστου ἐκ τῶν πασχόντων ἀνά ἡμίσειαν μόνον δραχμὴν τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ δαπανᾷ τὸ πλεονάζον τῶν εἰσοδημάτων εἰς ἐπιδιορθώσεις καὶ προσαυξήσεις τοῦ καταστήματος. Τὴν συνδρομὴν του δὲν ἤρνηθη καὶ πρὸς διαφόρους πτωχοὺς μὲν, ἀλλ' ἐντίμους νέους ἐκ τῶν εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη ἀπελθόντων κατὰ διαφόρους ἐποχὰς πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν αὐτῶν, δὲν ἐφείσθη δὲ χρη-

μάτων και διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν δύο πρὸς μητρὸς ἀνεψιῶν αὐτοῦ, και διὰ τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν, εἰς τὴν εὐμενῆ συνδρομὴν τῆς ὁποίας πολλὰ ἐγγραφα καὶ οὐκ ὀλίγας εἰδήσεις περὶ τοῦ αἰδίου Νεοφύτου ὀφείλομεν. Τοσοῦτον δὲ ἀξιοπρεπῶς καὶ ἀφιλοκερδῶς διήγεν ὁ μακαρίτης, ὥστε προκειμένης ἀποτίσεως δανείων ληφθέντων ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος παρ' αὐτοῦ, ὡς ἀρχηγοῦ τῶν κατὰ Καρυστίας ἐκστρατειῶν, ἐθεώρησεν ἀναξιοπρεπὲς τὸ δικάζεσθαι ἢ τὸ παρενοχλεῖν τὴν κυ^εέρνησιν δι' ἀπαιτήσεις τοιαύτας, ἅς περ ἐν ἀνάγκῃ εἶδόνατο καὶ νὰ συμψηφίσῃ δι' ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου· τούτου δ' ἕνεκα ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων, καὶ ἱκανοποίησεν ἐντελῶς ἅπαντας.

Τοιαῦται πράξεις τιμῶσαι τὴν μνήμην αὐτοῦ δικαιολογοῦσι καὶ τὴν ἄκραν πενίαν του, ἕνεκα τῆς ὁποίας αὐτὸς τὰ ἐξόδα τῆς ταφῆς του εὗρεθῆσαν, ἀλλ' ἐκ δανείων ἐγένοντο τὴν 11 Ἀπριλίου 1851 (Τρίτην τῆς Δικακινήσιμου), καθ' ἣν ἀπεβίωσεν ἐν Χαλκίδι ἐκ χρονίας νόσου, ἥπατίτιδος, καὶ ἐτάφη εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ ἀγίου Δημητρίου, ἀφήσας λύπην ἀπαρηγόρητον καὶ μνήμην ἀνεξάλειπτον « Ἀπαθανὼν δίκαιος, λέγει ὁ σοφὸς Σολομὼν, ἔλιπε μετὰ μέλου. »

Ἀξιοσημειωτὰ τινὰ τοῦ θρησκευτικοῦ ζήλου καὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ του ἀναφέρονται παρὰ διαφόρων ἀξιολύτων, τοῦτέστιν ὅτι τὴν 28 Μαρτίου τοῦ 1851 ἔτους (14 ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ) ὅτε δεινῶς πάσχων μετεφέρετο ἐπὶ ἐθνικοῦ ἀτμοπλοίου ἐκ Πειραιῶς εἰς τὴν Χαλκίδα, ἅμα πληροφορηθεὶς ὅτι παρέπλεον τὴν Ἑρέτριαν, ἐζήτησε μετ' ἐπιμονῆς καὶ τὸν ἀνεβίβασαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος· συγκεκινημένος δὲ καὶ δακρύων εἶπε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν οἰκείου (οἶον τὸν τότε Ἀκαρνανίας, νῦν δ' Ἀθηνῶν Μητροπολίτην καὶ πρόεδρον τῆς I. Συνόδου Κ. Θεόφιλον, τὸν Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, τὸν καὶ μέλος τῆς αὐτῆς Συνόδου Κ. Καλλίνικον, καὶ τὸν ἰατρὸν Κ. Σπ. Καλογερόπουλον, οἵτινες τὸν συνώδευον), ὅτι πρὸ τριάκοντα ἐτῶν περιπλανᾶτο μετὰ τῶν γενναίων συμπατριωτῶν του εἰς τὰ παράλια καὶ τὰ ὄρη ἐκεῖνα, ἅπερ κατέδειξεν, ἐνεργῶν κατὰ δύναμιν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς δούλης πατρίδος καὶ ἀνάκτησιν τῶν ἱερῶν καὶ ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων αὐτῆς, καὶ ὅτι χαρᾶς δάκρυα τὸν περιβρέχουσιν ἤδη εἰς τὸ τέρμα τῆς ζωῆς του διερχόμενον τὰ αὐτὰ μέρη, φαιδρὰ καὶ ὠραῖα διὰ τὴν ἀγίαν ἐλευθερίαν, ἣτις δὲν εἶναι τῶν ἀνθρώπων ἔργον, ἀλλὰ δῶρον τοῦ οὐρανοῦ. Τὴν ἑσπέραν τοῦ μεγάλου Σαββάτου (8 Ἀπριλίου 1851) τρεῖς περίπου πρὸ τῆς ἀποδιώσεως του ἡμέρας, ἀπήτησε καὶ κατώρθωσε, τῶν ἰατρῶν του ἐναντιουμένων, νὰ μεταφερθῇ εἰς ἕτερον τῆς

κατοικίας του δωμάτιον, προσβλέπον εἰς τὴν ἑδὸν, ὅθεν ἐμελλε νὰ διέλθῃ ὁ Ἐπιτάφιος· κατακλιθεὶς δ' ἐπὶ ἀνακλίντρον, ἀνωρθώθη καθ' ἣν στιγμὴν διήρχετο ἡ λιτανεία, καὶ γονυπετήσας προσεκύνησεν εὐλαβῶς καὶ εἶπε· « Τετέλεσται! μετ' οὐ πολὺ ὁ νεκρὸς μου θὰ διέλθῃ τὴν αὐτὴν ὁδόν ». Τότε δ' ἐρωτηθεὶς παρὰ τινος τῶν οἰκείων (προσπαθήσαντος νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς ἄλλο ἀντικείμενον, διὰ νὰ τὸν καθησυχάσῃ), τίνος ἕνεκα τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεώς των κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐκρέμασεν εἰς τὸ στήθος του μόνον τὸ ἀργυροῦν ἐθνόσημον, ἐνῶ ἔχει καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ λαίμου, ἥτοι τὸ παράσημον τῶν ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν τοῦ τάγματος τοῦ Σωτήρος; ἀπήνητησεν ἀταράχως « Διότι τότε ἦτον ἡ 25 Μαρτίου, ἡμέρα ἐθνικῆς ἑορτῆς, καὶ τὸ ἐθνόσημον τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος εἶναι ἀνώτερον καὶ τιμιώτερον ὅλων τῶν ἡγεμονικῶν παρασήμων ».

Δικαίως λοιπὸν ἀνηρτήθησαν αἱ εἰκόνες τοῦ μακαρίτου καὶ εἰς τὸ βουλευτήριον (ἀποτεφρωθὲν ἤδη) καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δημαρχείου τῆς Χαλκίδος, καὶ ἀξιοπαίνως ἐπραξεν ὁ Καθηγητὴς Κ. Φίλ. Ἰωάννου, συντάξας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπὶ τῆ αἰτήσῃ μου κατάλληλον ἐπιτύμβιον, ὅπερ ἐπὶ τῆς κλυπτούσης τὰ ὄστα του πλακῶς χαραχθὲν, ὡς ἔχει ἀντιγεγραμμένον κατωτέρω, χαρακτηρίζῃ τὸν πρόμαχον τῆς Ἥστεως καὶ Πατρίδος ὀπλίτην καὶ ἱεράρχην· ἐγὼ δ' ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας γνωρίσας καὶ ἐκτιμήσας αὐτὸν, ἀποδίδω εἰς τὴν μνήμην του μικρὸν φόρον μεγάλου σεβασμοῦ διὰ τῆς ἐξιστορήσεως μέρους τῶν ἀρετῶν του.

Ἐζησεν ἔτη 71.

Ἀρχιεράτευσεν ἔτη 98.

Διατέλεσε μέλος τῆς I. Συνόδου ἔτη 6.

Πρόεδρος αὐτῆς ἔτη 8.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 11 Ἀπριλίου 1863.

Γ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

Ἐπιτύμβιον τοῦ Ἐπισκόπου Εὐβοίας.

- Σταυρὸν δεξιτερῇ ἀπρόσμαχον ὄπλον ἀείρας
Ἦγαγεν Ἑλλήνων στίφος ἐπ' ἀντιπάλους·
- Καὶ σπιν ἐνὶ στέρνοισι μένος ἐμδαλεν ἴφι μάχεσθαι
Ἄμφ' ἱερῶν ἐδέων, ἀμφὶ πάτρης τε φίλης,
- Νεοφύτος θεόφρων, ἱεράρχης πρόσθε Καρύστου,
Ἦπειτ' Εὐβοίης, καὶ Συνόδου πρόεδρος.
- Ζήλω γὰρ θ' ὀσίω, Μακαβαίοισι ἴσος ἄκείνοισι,
Ἔεσεν οἱ θεσμῶν θυμὸς ὑπὲρ πατριῶν,
- Βάρβαρον εἰσαθρόντι καθυβρίζοντα τύραννον
Καὶ Χριστοῦ νομίμων καὶ βροτέης θέμιδος.
- Λυγρῇ δ' ὄψε δαμείσιν νοῦσον λίπεν ἐνθάδε σῶμα
Αἰθέριος τ' ἀμπτὰς χῶρον ἔδω μακάρων.

Ἐγεννήθη μὲν ἐν Φύλλοις τῆς Εὐβοίας ἔτει αζπ'.

Ἐτελεύτησε δ' ἐν Χαλκίδι ἔτει αμωδ' μηνὶ ἀπριλίῳ.